

ביצד פרק שני יבמות

ב.

עין משפט גר מצוה

ח א מיי פ"ו מהלכות
יבום הלכה ז טושיע
א"ע"ע סימן קעד סעיף א:
ז ב מיי שם פ"ו הלכה
א טושיע שם סימן
קעה סעיף ב ושע"ך ד:
י ג מיי פ"א מהלכות
אשות הלכה ו סג
לאוזן קי טושיע שם סימן
טו:
יא ד מיי פ"ו מהלכות
יבום הלכה יא:
יב ה מיי שם פ"א הלכה
יע:

האי איסורא דאית ליה התיירא. דפקע איסור אשת אח ליכול להחזירה לאחר שגרשה וכי היכי דפקע ליה לגבי ידידיה איסור אשת אח פקע נמי לגבי אחיו הגולד וה"ל אשת אחיו שהיה צעולמו: **לא תיירי** צרת אימונית. אע"ג דמתני' לא קתני ליה מ"מ הו' בכלל דכל שאיסורה לא ממתנה ערוה דהיינו הצרה ולא הוצרך להזכיר הצרה כהדין משום דאפיקינן דלעיל קאי והא' דלא קאמר לאימוי' צרת סוטה וצרת ממזיר גרושה משום דאילונית דמיא טפי לעריות שמוטות למת ואסורות לייבס:

בשלא מן הנשואין ב'. תימה דמן הנשואין נמי מיקשי ליה דלמאי חוללת כיון דאין עולה לייבוס דלא אחי עשה ודחי לא תעשה ועשה ותייה כי מייבסי כריתות וי"ל דלא קאמר בשלמא אלא ממאי דאין מתייבמת:

יבא עשה וידחה לא תעשה. הקשה ריב"ז א"כ צ"כ דסנהדרין (דף יט. עס) דכיון דאין אשה ממתצרת מביאה ראשונה כדאמר בסוף פ' ד' אהין (לקמן ד' לה. עס) היאך תמיבס דביצד ראשונה ליכא הקמת שם ויבאה שניה אסירא ליה כדאמר לקמן גיריה ביאה ראשונה אטו ביאה שניה ואר"י ללא קשה מידי דלא צענין (ו) שמהא ראייה להקמת שם אלא שהיבמה והיבס יחו ראוין להקמת שם ולא ממעטינן אלא אילונית וסריס שאינן ראוין לילד לעולם אצל ביאה שאין יכולה להתעבר בה לא ממעטי כיון שהאשה או היבס ראוין לבסוף להוליד דל"כ מיקשה היאך קטנה מתייבמת לרננן וגם לרבי שמאי היתה מתייבמת אי לאו משאש דשמה תמולא אילונית וצפרק צ"ש (לקמן דף ק"א): מן קטן הבא על הגדולה תגדלנו וצ"כ הבא על יבמתו (לקמן ע"ה): נמי מצינין דנקיט ביצדא שלא כדרכה והערה אע"פ שאין מתעברת בה (א):

אי הכי חייבי לאוין נמי. פ"י כיון דלאין עוליס לייבוס לא יעלו לחליצה ומימה לר"י היכי מצי למימר דלא יעלו לחליצה הא מייבמתו דשמעין דאין

הדיוט ואמאי קרי ליה איסור מצוה דכתי' אלא המצות איסור קדושה שניות מדברי סופרים ואמאי קרי ליה איסור קדוש' אמר אב"י כל המקיים דברי חכמים נקרא קדוש א"ל רבא וכל שאינו מקיים דברי חכמים קדוש הוא דלא מיקרי רשע נמי לא מיקרי אלא אמר רבא קדש עצמך במותר לך: אלמנה לכהן גדול: קפסוק ותני לא שגא מן הנשואין ולא שגא מן האירוסין (ו) בשלמא מן הנשואין עשה ולא תעשה יואין עשה דוחה לא תעשה אמר רב גידל האירוסין לא תעשה גרידא הוא יבא עשה וידחה לא תעשה אמר רב גידל אמר רב אמר קרא ועולתה יבמתו השערה שאין ת"ל יבמתו מה תלמוד לומר יבמתו יש לך יבמה (ז) אחת שעולה לחליצה ואינה עולה לייבוס ואיו זו חייבי לאוין ואימא חייבי כריתות אמר קרא ואם לא יחפוץ האישי לקחת הא חפץ מייבס (ח) הכל העולה לייבוס עולה לחליצה וכל שאין עולה לייבוס אינו עולה לחליצה א"ה חייבי לאוין נמי הא רבי רחמנא יבמתו ומה ראית מסתברא

יש לך יבמה ב'. דאם כתב ולא יחפוץ האישי לקחת את יבמתו ועלמה השערה הוה משמע דהיה דקרינא ציה לקחת הוא דקא מנצרה רחמנא ועלמה השערה לחלוץ אצל חייבי לאוין דלא קרינן צהו לקחת לא קרינן צה ועלמה להכי הדך כתב יבמתו למימר דיש לך יבמה אחרת שעולה השערה לחלוץ ואע"ג דלא כתיב צהו לקחת שאין עולה לייבוס: **אימא** חייבי כריתות. נמי יליף מהכא דליצעי חליצה ואמאי שטרין לגמרי: (ט) **תפסי** צה קידושין. הילכך קרינן ציה לקחת צהו קידושין ואפי' עבר האי' ועסדה לאו קימה היא: **לדדין**

שגרשה צגט. ואינה לריכה חליצה ואם ראה להחזיר מחזירה ולא אחרנין מצוה רמיא רחמנא עליה ועצדה ומהשתא מיקון עליה באיסור אשת אח: **לומא**. עדיין יבומין הראשונים עליה ומיבסי חליצה: **שדי היסרא**. למדרש ולקחה דלא מיבסי חליצה: **איסירא**. היכא דכולה מילתא היתר כגון צמיבס אשת אח: **ושדי איסורא**. למדרש ויבמה עדיין יבומין עליה: **איסירא**. היכא דאיכא זד איסור כמו באשת אחיו שלא היה צעולמו: **אחוסו מאמו שנאשה** אחיו מאביו. קודם לידמו של זה וכשגולד זה מלאה נשואה לאחיו תמיבס לו כשימות זה דהא מלאה צביתר ייבוס: איסור אחותו לית ליה היתר אצל איסור אשת אח אית ליה היתר כשאין לו צניס הילכך כשמת ראשון בלא צניס פקע איסורו לגבי שני ונשאה והשלישי מכה שני צא: **מתני'** לא חוללת ולא **מתייבמת**. צרתה וכו' היא: איסור **מלוה**. מפרש להו ואולי: **אחוסה**. של ערוה כשהיא יבמתה כגון שנפלו שני אחיות משני אחין האחת אסורה משום ערוה כגון שהיא כלתו או חמותו: או חוללת או **מתייבמת** אמות הערוה דלא פגע באחות וקוקמו משום דערוה לאו זקוקמו היא: שניות.

שניות לעריות שגורו סופרים עליהם ובגמ' מפרש לה: לשון מצוה וקדושה מפרש בגמרא: **אלמנה לג"ג** שמת אחיו ההדיוט ונפלה אלמנתו לפניו: **גרושה וחלושה** לכהן הדיוט. שעבר אחיו המת ונשאה חלושה וגרושה וכשמת לריכה חליצה שהרי תופסים לו צה קידושין דקידושין תופסים לחייבי לאוין אצל יבומי לא שהרי אסורה לו לזה שאלו כהן ואפטורי בולא כלום לא דלא אלים לאו למיפטרה דלפי' מאחות אשה צפ"ק (דף ג. א.): **גב' לאימוי** צה אילונית **כרצ אסי**. צפ"ק (דף י. ב.) דלא חוללת ולא מתייבמת דערוה קרינן צה ביצדונית דמיטעה קרא מאשר תלד' וקיימא עליה באיסור אשת אח הילכך צרתה צרת ערוה: **אלה המלוות**. צסוף ספר תורת כהנים ומשמע דאכולה ספרא קאי וכל אהרת כהנים מייבמתו יבמתו יש לך אחרת ועולה השערה לתוך וזינה עולה ליבוס, ואחו ו חייבי לאוין (סנהדרין ג.). **ולא מתייבמת**. דהא אסירא ליה, וכי מתא חיתי עולה דלא מדהא לא תעשה, גזירה ביאה ראשונה שמתיבס יבמה יבמה יבא עליה, אטו ביאה שניה שאין בה מלות עשה (ע"ה) **לא תיירי** צרת אילונית. הרי שהיה נשו צ"י נשים והכתיב אילונית, אילונית דכריתתה ללא ילה. לשון איל זכר מן האיל, ומת בלא צניס, שמיין אסורות להתיבס ופסויות מן החליצה (ע"ה) **ר' יהודה** מוחליק. שהיה שניה ומפרש, איסור מצוה אלמנה לכהן גדול ברי דבייתא, כסוף ספר ויקרא, כשהשלים כל מצוה הכונה, אלה המצוות, איסור קדושה שניות מדברי סופרים. כגון אם אמו ואם אביו, ומאמי קרי ליה

(א) סנהדרין ג. לקמן ט. דף כ. ט. (ב) לקמן ט. ט. (ג) לקמן ט. ט. (ד) סנהדרין ג. ט. (ה) סנהדרין ט. ט. (ו) סנהדרין ט. ט. (ז) סנהדרין ט. ט. (ח) סנהדרין ט. ט. (ט) סנהדרין ט. ט. (י) סנהדרין ט. ט. (יא) סנהדרין ט. ט. (יב) סנהדרין ט. ט. (יג) סנהדרין ט. ט. (יד) סנהדרין ט. ט. (טו) סנהדרין ט. ט. (טז) סנהדרין ט. ט. (יז) סנהדרין ט. ט. (יח) סנהדרין ט. ט. (יט) סנהדרין ט. ט. (כ) סנהדרין ט. ט. (כא) סנהדרין ט. ט. (כב) סנהדרין ט. ט. (כג) סנהדרין ט. ט. (כד) סנהדרין ט. ט. (כה) סנהדרין ט. ט. (כו) סנהדרין ט. ט. (כז) סנהדרין ט. ט. (כח) סנהדרין ט. ט. (כט) סנהדרין ט. ט. (ל) סנהדרין ט. ט.

גלוין הש"ס
מתני' חולצת ולא מתייבמת. עין גרי"ש פ"ב הלכה:

הגהות הב"ח
(א) במשנה כל שאיסורה איסור ערוה לא: (ב) גמ' ט' ק' יבמה אחרת שעולה לחליצה: (ג) תוס' ד"ה יבא וכו' דלא קימה מידי דלא צענין ביאה שמה:

מוסף רש"י

שגרשה בגט. לאחר שנאשה נעשית כשאלו ואם ראה לגרשה שגרשה בגט ואינה לריכה חליצה, ומחזירה. אם ראה להחזיר ולא אחרנין מצוה רמיא רחמנא עליה ועצדה ומשאתא מיקון עליה באיסור אשת אח (ע"ה) **לומא**. עדיין יבומין הראשונים עליה ומיבסי חליצה: **שדי היסרא**. למדרש ולקחה דלא מיבסי חליצה: **איסירא**. היכא דכולה מילתא היתר כגון צמיבס אשת אח: **ושדי איסורא**. למדרש ויבמה עדיין יבומין עליה: **איסירא**. היכא דאיכא זד איסור כמו באשת אחיו שלא היה צעולמו: **אחוסו מאמו שנאשה** אחיו מאביו. קודם לידמו של זה וכשגולד זה מלאה נשואה לאחיו תמיבס לו כשימות זה דהא מלאה צביתר ייבוס: איסור אחותו לית ליה היתר אצל איסור אשת אח אית ליה היתר כשאין לו צניס הילכך כשמת ראשון בלא צניס פקע איסורו לגבי שני ונשאה והשלישי מכה שני צא: **מתני'** לא חוללת ולא **מתייבמת**. צרתה וכו' היא: איסור **מלוה**. מפרש להו ואולי: **אחוסה**. של ערוה כשהיא יבמתה כגון שנפלו שני אחיות משני אחין האחת אסורה משום ערוה כגון שהיא כלתו או חמותו: או חוללת או **מתייבמת** אמות הערוה דלא פגע באחות וקוקמו משום דערוה לאו זקוקמו היא: שניות לעריות שגורו סופרים עליהם ובגמ' מפרש לה: לשון מצוה וקדושה מפרש בגמרא: **אלמנה לג"ג** שמת אחיו ההדיוט ונפלה אלמנתו לפניו: **גרושה וחלושה** לכהן הדיוט. שעבר אחיו המת ונשאה חלושה וגרושה וכשמת לריכה חליצה שהרי תופסים לו צה קידושין דקידושין תופסים לחייבי לאוין אצל יבומי לא שהרי אסורה לו לזה שאלו כהן ואפטורי בולא כלום לא דלא אלים לאו למיפטרה דלפי' מאחות אשה צפ"ק (דף ג. א.): **גב' לאימוי** צה אילונית **כרצ אסי**. צפ"ק (דף י. ב.) דלא חוללת ולא מתייבמת דערוה קרינן צה ביצדונית דמיטעה קרא מאשר תלד' וקיימא עליה באיסור אשת אח הילכך צרתה צרת ערוה: **אלה המלוות**. צסוף ספר תורת כהנים ומשמע דאכולה ספרא קאי וכל אהרת כהנים מייבמתו יבמתו יש לך אחרת ועולה השערה לתוך וזינה עולה ליבוס, ואחו ו חייבי לאוין (סנהדרין ג.). **ולא מתייבמת**. דהא אסירא ליה, וכי מתא חיתי עולה דלא מדהא לא תעשה, גזירה ביאה ראשונה שמתיבס יבמה יבמה יבא עליה, אטו ביאה שניה שאין בה מלות עשה (ע"ה) **לא תיירי** צרת אילונית. הרי שהיה נשו צ"י נשים והכתיב אילונית, אילונית דכריתתה ללא ילה. לשון איל זכר מן האיל, ומת בלא צניס, שמיין אסורות להתיבס ופסויות מן החליצה (ע"ה) **ר' יהודה** מוחליק. שהיה שניה ומפרש, איסור מצוה אלמנה לכהן גדול ברי דבייתא, כסוף ספר ויקרא, כשהשלים כל מצוה הכונה, אלה המצוות, איסור קדושה שניות מדברי סופרים. כגון אם אמו ואם אביו, ומאמי קרי ליה

קדש עמך במותר לך להתרחק אף מן המותר, כדי שלא יוכלו באיסור (סנהדרין ג.). בשלמא מן הנשואין עשה ולא תעשה. אלמנה לא יקח, במלה יקח ולא בעולה (לקמן ט. ט.) וכו' (סנהדרין יח.) ואין עשה. יבמה יבא עליה (ע"ה). כל העולה לייבוס. אוקמת יבוס, עולה לחליצה. אוקמת חליצה (ע"ה). וכל שאינה עולה. לפי דין, לייבוס. שאינה זקוקה להתיבס (לקמן ט. ט.). אינה עולה. השערה לפני הקופים לחליצה (לקמן ט. ט.).